

GROEN

Voorjaar 2024

nummer 82

Bestuur IVN Eelde-Paterswolde

Voorzitter	Leo Stockmann Anemoonweg 40 9765 HG Paterswolde	e-mail: glstockmann@hotmail.com tel. 050-3095304
Secretaris	Leo Stockmann a.i.	e-mail: secr.ivnep@gmail.com
Penningmeester	Henk von Eije Burg. Legroweg 8 9765 AE Paterswolde	e-mail: voneije@gmail.com tel. 050-3092973 banknummer NL59INGB0000820257
Lid	Jos Schlaman Korenbloemweg 8 9761CD Eelde	e-mail: josschlaman@gmail.com tel. 06-19503515

Werkgroepen en coördinatoren

Bomen, ruimtelijke ordening en milieu	Tineke van den Berg	3094337
Bijenbosje	Leo Stockmann	3095304
Publiciteit:	Leo Stockmann	3095304
Planten:	Ferry Wilkens	3092348
Vogels:	Leo Stockmann	3095304
Jeugd:	Aafke Pot	3095518
Vlinderkampje:	Tineke van den Berg	3094337

Voorwoord

Er zijn van die heerlijke momenten zo in de overgang van winter naar voorjaar: winterakonieten, sneeuwkllokjes, krokussen en de gele kornoeljes zijn in bloei gekomen, katjes hangen aan de hazelaar, merels, grote lijsters en zanglijsters laten zich weer horen, evenals de groene spechten met hun gelach en de grote bonte spechten met hun roffels, koolmezen en pimpelmezen zijn weer op inspectie bij de nestkastjes. Het is half februari als ik dit schrijf en het is warm voor de tijd van het jaar (15 februari overdag 13°C). Als u deze Groen krijgt zijn we al weer een maand verder, de eerste groene blaadjes zijn aan de meidoorn verschenen. Niks aan de hand met de natuur zou je denken. Maar ruimer gezien is dat zeker wel het geval. Hoewel de huismus bij de Nationale Tuinvogeltelling in januari als eerste is geëindigd zijn er veel minder dan vroeger. Hetzelfde geldt voor de spreeuw die zo gevarieerd en gezellig kan zingen. In ons land staat de zomertortel, een prachtig klein duifje, op de Rode lijst in de categorie kwetsbaar.

Maar er zijn ook positieve gebeurtenissen. Bever, otter, zeearend komen weer voor door uitbreiding van natte gebieden (denk onder andere aan de Onlanden) De wolf komt weer voor, al juicht niet iedereen dat toe. Marijke Akerboom gaf op 7 februari een prachtig voorbeeld van natuurherstel in haar goedbezochte lezing over 'Van boerenland tot natuurtuin'. Ogenschijnlijk eenvoudige maatregelen kunnen leiden tot een meer diverse natuur. Denk aan de IVN-actie: schutting weg, neem een heg. Goed voor insecten en vogels. Denk ook aan de KNNV-actie Operatie Steenbreek om vergroening van de tuin te stimuleren.

Positieve natuurontwikkelingen kunt u ook horen en zien bij meerdere van onze eerstkomende activiteiten. Van harte welkom.

Als nieuw item voor Groen ontwierp Saskia van Rouveroy een puzzel natuurwoordenzoeker.

Leo Stockmann

Omslagfoto: Jonge vossen bij hun hol.

Foto: Albert-Erik de Winter

Inhoudsopgave

Bestuur IVN Eelde –Paterswolde	2
Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
Activiteitenprogramma IVN voorjaar-najaar 2024	5
Jaaroverzicht IVN Eelde-Paterswolde 2023	9
Activiteiten in 2023	10
Jaarverslag kerkuilen 2023	11
Jaarverslag 2023 werkgroep Vlinderkampje	12
Jaarverslag Bijenbos 2023	15
Jaarverslag 2023 Plantenwerkgroep	17
Jaarverslag 2023 Werkgroep BROM	21
IVN jeugd actief in het Bijenbos	26
Piet Feenstra gestopt bij de jeugd	26
Snertwandeling Zeijen 28 december 2023	27
Help een hoornaar-koningin!	29
Gezellige winterbeleving 10 december 2023	29
Broeihopen ringslangen	31
Nieuw natuurhuis in Vosbergen	32
Gezocht!	34
Uitleg IVN-Natuurwoordenzoeker	34
Puzzel Natuurwoordenzoeker	35
Huisje De Til op landgoed Vennebroek	36
In memoriam Jille Eilander	39
Andere drukkerij voor Groen	41
Onze werkgroepen bestaan uit de volgende medewerkers	43

Hermelijn in de Oostpolder

foto: Anne van der Zijpp

Activiteitenprogramma voorjaar-najaar 2024

Voor sommige activiteiten kan een geringe financiële bijdrage gevraagd worden.

Woensdag 27 maart 2024

Algemene ledenvergadering. O.a. bespreking financieel verslag 2023 en begroting 2024. Na de pauze vertelt Roel Rijskamp over de **activiteiten van de steenuilenwerkgroep** in onze regio. De lezing gaat over het leven en de problemen van steenuilen, onze kleinste uilensoort.

Aanvang 20.00 uur in Ons Dorpshuis, mw. Bähler Boermalaan 4, Paterswolde

Zaterdag 13 april

Plantenruilbeurs bij Greet Geertman en Henk Vugteveen.

Ook dit jaar stellen Greet en Henk hun tuin weer beschikbaar voor die activiteit. Plantjes over en/of op zoek naar iets wat je graag zou willen hebben? Kom naar de ruilbeurs.

Locatie: Duinkampen 7, Paterswolde. Van 10.00 – 12.30 uur.

Dinsdag 16 april

Lezing over de broedvogels van De Onlanden door Michel Wijnhold.

De Onlanden is een paar duizend ha groot waterbergings- en natuurgebied tussen Groningen, Eelde, Peize en Leek. Het bestaat inmiddels zo'n 15 jaar, omgevormd vanuit een veenweidegebied. Een groot deel is moeras. De Onlanden heeft zich ontwikkeld tot een vermaard vogelgebied. Zangers als snor, rietzanger en kleine karekiet komen voor in ongekend hoge aantallen. Maar het is ook het gebied waar de roerdomp en de zeearend zich goed thuis voelen. Michel is coördinator van de jaarlijkse broedvogeltellingen en vertelt graag over de ontwikkelingen en de trends van de vogelsoorten.

Aanvang 20.00 uur. Ons Dorpshuis, mevr. Bähler Boermalaan 4, Paterswolde

Roeddomp in paalhouding

foto: André Eijkenaar

Zondag 26 mei

Wandeling door natuurgebied Westerbroek

Het relatief nieuwe natuurgebied, aangelegd tussen 2018 en 2021, bestaat uit broekbos, moeras, petgaten met water en ruige graslanden. Het verbindt de natuurgebieden 't Roegwold (Midden-Groningen) en het Zuidlaardermeergebied. Faunaduikers zorgen ervoor dat dieren als otter en bever veilig heen en weer kunnen trekken. De beheerder van het gebied is Natuurmonumenten.

We **vertrekken om 9.30 uur** per auto **vanaf het Kampje** in het centrum van Eelde. We rijden naar hotel Van der Valk aan de Rijksweg te Westerbroek waar de wandeling begint vanaf de parkeerlocatie. Stevig wandelschoeisel wordt aanbevolen. Ook een verrekijker kan nuttig zijn.

Graag aanmelden bij Leo Stockmann, glstockmann@hotmail.com

Zaterdag 15 juni

Slootjesdag voor de jeugd.

Waterbeestjes vangen, op naam brengen, en weer vrijlaten. Altijd een spannende en leerzame activiteit. Geschikt voor kinderen vanaf 6 jaar. Locatie: de **vijver bij het Else van der Laanhuis** (Symphonie), zuidzijde. Tijd: **10 – 12 uur**. Te zijner tijd nadere informatie via verschillende media.

Zaterdag 22 juni

Wandeling in het arboretum te Assen

Een arboretum is een park met veel verschillende soorten bomen. Twintig jaar geleden is bij Assen ten westen van de snelweg A28 een arboretum aangelegd en daarbij ook een golfbaan. Het bomenpark met meer dan 650 soorten van het noordelijk halfrond wordt onderhouden door een grote groep vrijwilligers.

We **vertrekken om 9.30 uur** per auto **vanaf het Kampje** in het centrum van Eelde. We rijden via Zeijen naar het arboretum en parkeren bij het clubhuis van de Drentsche Golf en Country Club, Ten Oeverstraat 13, Zeijerveen.

Begeleiding excursie door een bestuurslid. Kosten € 5,- pp.

Graag aanmelden bij Leo Stockmann, glstockmann@hotmail.com

Donderdag 12 september

Lezing over Coöperatie ‘Land van Ons’ Onneresch door Chris Stiggelbout en Dorothee Wortelboer.

In de presentatie wordt de cultuurhistorie van de Onneresch van de vroege middeleeuwen tot en met de dag van vandaag belicht: Hoe veranderde bijvoorbeeld het landschap? Sinds 2021 is 25 ha in bezit van de coöperatie en het beheer gericht op de biodiversiteit. De transitie naar de natuurinclusieve landbouw is een speerpunt. Er is al een verbazend en hoopgevend resultaat bereikt. De lezing kan ook stimuleren om Land van Ons-producten aan te schaffen die worden meegenomen door de sprekers.

Aanvang 20.00 uur. Ons Dorpshuis, mevr. Bähler Boermalaan 4, Paterswolde.

Donderdag 17 oktober

Lezing over de natuur van Gambia door Ger Brink

Gambia is het smalste land van West-Afrika en heeft een korte kustlijn aan de Atlantische Oceaan. Centraal door het land loopt de rivier de Gambia. Toerisme is een belangrijke bron van inkomsten.

De bevolking treedt je vriendelijk tegemoet (Gambia, 'the smiling coast'). Het land kent echter een schrijnende armoede, dat werd Ger ook duidelijk bij een bezoek aan een dorpschool.

Ger gaat in op de **grote vogelrijkdom** van het land. Om die reden is het land erg in trek bij vogelaars.

Aanvang 20.00 uur. Ons Dorpshuis, mevr. Bähler Boermalaan 4, Paterswolde.

The image shows a business card for 'Autoschade Herstel Van Kalker bv'. It features a blue circular logo with a sunburst effect on the left. The text 'Autoschade Herstel Van Kalker bv' is in blue and black, with 'Ieder zijn vak' in a cursive font below it. A blue horizontal bar at the bottom contains contact information: 'Industrieweg 12 9765 BL PATERSWOLDE', 'T 050 309 25 16 M 06 504 002 00', and 'info@vankalker.nl www.vankalker.nl'.

The image shows a business card for 'FYSIEK DE BAAS fysiotherapie'. The text 'FYSIEK DE BAAS' is in bold black, with 'fysiotherapie' in a smaller font below it. The contact information 'Industrieweg 1 • 9765 BL Paterswolde', 'Telefoon 050-3090599', and 'Email info@fysiekdebaas.nl' is listed on the left. On the right, there is a graphic of overlapping, wavy, grey and black shapes.

Jaaroverzicht IVN Eelde-Paterswolde 2023

Het bestuur kwam enkele malen bijeen (of had telefonisch contact) om lopende zaken te bespreken. Het te kleine aantal bestuursleden baart al lange tijd zorgen.

Op 16 januari was er een overleg in MFC de Ludinge te Zuidlaren tussen de drie IVN-afdelingen in de gemeente Tynaarlo: IVN Vries, IVN Zuidlaren en IVN E-P. Vooraf aan de vergadering is er kort gewandeld in het Zuidlaarderbos. De vergadering diende als voorbereiding op het gesprek op 10 mei met de wethouder Jelbrich Peters en beleidsmedewerkers afd. Groen van de gemeente. Van de overleggen is een verslag opgemaakt.

Het bestuur was niet vertegenwoordigd op de IVN regiodagen (avondbijeenkomsten) op de Veldhoeve te Orvelte op 9 maart en op 7 november. Wel op de bijeenkomst van 1 juni door Jos en Leo.

De algemene ledenvergadering was op 28 maart, zonder de aanwezigheid van de penningmeester (wel indien nodig telefonisch bereikbaar). Het financieel verslag 2022 en de begroting voor 2023 zijn door de aanwezige leden goedgekeurd. Na de pauze was er een lezing over mieren.

Het verenigingsblad Groen verscheen zoals elk jaar tweemaal: een voorjaars- en een najaars-nummer. Van meerdere leden kreeg de redactie complimenten voor de mooie uitgaven. In december is er een leuke wervingsfolder ontworpen door Aafke Pot. Bij allerlei activiteiten wordt de folder aangeboden aan niet-leden, die dan mogelijk gaan besluiten zich als lid aan te melden. Van de IVN wandeling door Vosbergen (paaltjes met roomkleurige kop) is de folder herdrukt.

Over de opkomst bij de activiteiten, lezingen en excursies is het bestuur tevreden. Voor een overzicht zie elders in dit blad.

Voor activiteiten rondom de opening van het nieuwe natuurhuis in Vosbergen zijn Museum Vosbergen, de Kraus-Groeneveld Stichting en IVN afd. Eelde-Paterswolde via een gemeentelijke subsidie vanwege 25 jaar Tynaarlo elk gehonoreerd met een bedrag van € 500,-. De officiële opening vindt plaats in 2024.

Activiteiten in 2023

Datum	Spreker/Gids/Organisatie	Activiteit	Bezoekers
8-febr	Aafke Pot, Leo Stockmann	Natuurpubquiz	55
8-mrt	Leo Stockmann	Lezing Natuurmaatregelen	33
28-mrt	Sanne Palstra, Annelies Boekveld	ALV en lezing over mieren	25
15-apr	G.Geertman, H.Vugteveen	Plantenruilbeurs	40
18-apr	Cindy de Jonge	Lezing over bever	30
14-mei	Anne v/d Zijpp, Roel Rijskamp	Excursie Nationale Vogelweek	21
13-jun	Sjoert Fleurke	Lezing over wespen	25
28-jun	Saskia van Rouveroy, Aafke Pot	Avondexcursie gierzwaluwen	Max 12
1-jul	Leo Stockmann	Excursie voedselbos Glimmen	6
15-jul	Leo Stockmann	Fietsexcursie Onlanden	14
11-okt	Ger Brink	Lezing over IJsland	55
10-dec	IVN,KGS,Museum	Winterbeleving Vosbergen	ca.120
14-dec	Frank Huisman	Lezing over paddenstoelen	25
28-dec	Leo Stockmann	Snertwandeling	21

Algemene ledenvergadering op woensdagavond 27 maart. Voor info zie activiteitenprogramma in deze Groen. U bent van harte uitgenodigd.

Het te kleine bestuur van Leo Stockmann (voorzitter en secretaris a.i.), Henk von Eije (penningmeester en ledenadministrateur) en Jos Schlaman (gewoon lid) zijn bereid hun functies nog een jaar te vervullen. Mocht u belangstelling hebben voor een bestuursfunctie of iemand kennen met belangstelling hiervoor, dan hoort de voorzitter dat graag.

Jaarverslag kerkuilen 2023

De broedresultaten in 2023 waren helaas weer minder dan die van eerdere jaren. Waren dat in 2020 nog 7 broedgevallen, 25 eieren en 18 jongen, in 2021 5 broedgevallen, 19 eieren en 14 jongen, in 2022 4 broedgevallen met 12 jongen en in 2023 5 broedgevallen, waarvan een mislukte, 12 eieren en 11 jongen. Een tweede legsel hebben we niet waargenomen.

Jonge kerkuilen.

foto: André Eijkenaar

Mede door corona en het ontbreken van een ringer hebben we dit jaar niet geringd.

Ook hebben we de kasten minder goed kunnen controleren.

Evenals voorgaande jaren hebben we geen verstoringen door bv. de steenmarter en/of menselijk handelen gesignaleerd.

De ladders werden weer door Landschapsbeheer Drenthe gekeurd. Onze korte IVN-ladder (die weer terug is) werd afgekeurd en de andere, lange kerkuilenladder nog niet vervangen. Gelukkig heeft onze werkgroep steenuilen nog een ladder over, waardoor voorlopig dit probleem is opgelost.

Willem Zandt

Jaarverslag 2023 werkgroep Vlinderkampje

Begin november overleed na een kort ziekbed Jille Eilander, de nestor van onze werkgroep. Jille was de grote stimulator van het Vlinderkampje, sinds hij in 2006 van Natuurmonumenten hoorde dat de kwekerij in de Duinen vrij kwam. Volgens Jille een unieke kans die er toe leidde dat in 2007 een startfeest plaatsvond op het Vlinderkampje in wording! Al die jaren erna was Jille actief in de werkgroep en bleef dat op meer afstand toen hij minder mobiel werd. Elders in Groen staat een in memoriam over Jille. Vorig jaar was er helaas nog een overlijden, namelijk van Roelien Douma. Zij was ook vanaf de start bij het Vlinderkampje betrokken en ze bracht veel ecologische kennis in. In Groen herfst 2023 is een in memoriam over haar te lezen.

De start van werkzaamheden werd in maart steeds uitgesteld vanwege het koude, natte winterachtige weer. Pas eind maart konden we aan de slag met het weghalen van wortelopslag van de lindes, van dode stengels en gras in de cultuurtuin. De tuin vraagt de meeste aandacht in het voorjaar, vooral vanwege het weghalen van het gras. Dat moet voorzichtig, want er komen tussen het gras allerlei planten op. Sommige werkgroepleden vinden dit precisiewerk prettig, anderen willen liever wat ruiger werk doen bijvoorbeeld bramen verwijderen, zagen, sjouwen of maaien met de nieuwe maaimachine. Het is ook fijn dat er in de werkgroep technische kennis en vaardigheden aanwezig

zijn. Als er iets kapot is weet altijd iemand raad en neemt zo nodig de spullen mee naar huis om ze te repareren en te verven. Zo ziet het verwijsbord op de parkeerplaats naar het Vlinderkampje er weer pico bello uit.

Foto: Bertus van der Velde

Gelukkig konden we in september eindelijk weer groepen 3 en 4 van twee scholen 'Een uur Natuur' op het Vlinderkampje laten ervaren. De kinderen waren zeer enthousiast, vooral toen ze een kolibrievlinder ontdekten op de zevenzonenboom! Komend jaar hopen we weer een uurtje natuur aan te bieden. Ook afgelopen jaar waren er minder vlinders te zien. Kwam dat mede door het koude voorjaar en de hete maand juni?

De graslandvlinders zoals bruin zandoogje, oranje zandoogje, koevinkje en icarusblauwtje zijn er gelukkig wel, dankzij het maaibeheer met zeisen in oktober en het laten staan van stukken begroeiing. Wat dat betreft zou afstemming met het beheer van het aangrenzende grasland door Natuurmonumenten en het beheer van de gemeentelijke begraafplaats positief zijn voor de soorten en aantallen graslandvlinders. Na het zeisen door de zeisbrigade ontdekten we weer rupsdoders en aan de rand van de poel wasplaten, de orchideeën van de paddenstoelen genoemd: vuurzwammetje en zwartwordende wasplaat.

We gaan komend jaar weer vol enthousiasme aan het werk in het Vlinderkampje!

Tineke van den Berg

Zicht richting de cultuurtuin, achter de haag. foto: Tineke van den Berg

Zicht over volle poel en (achter de sloot) het graslandje met nog jonge walnootbomen. foto: Bertus van der Velde

Jaarverslag 2023 Bijenbos

Beheer

-Het insectenhotel is voorzien van een bedekking met dakpannen.

-In april is door hoveniersbedrijf Tillema een rij (30 m) hondsrozen geplant voor een laag muurtje van een tuin in de zuidoosthoek. De tuin was daar ontdaan van beplanting (herinrichting). Ook is op een andere plek een veldesdoorn geplant. Op de plek van de hondsrozen is eerst allerlei rommel en braamgroei verwijderd. Verderop in het jaar is de aanplant een aantal keren vrijgezet van grasgroei. In de zomer moest regelmatig water gegeven worden.

-Een paar keer is achterop het terrein de Japanse duizendknoop gemaaid, met uitzondering van wat dichtbij de bijenstal staat. Japanse duizendknoop is in de nazomer vanwege de bloei aantrekkelijk voor de honingbijen.

-De graspaden zijn een keer gemaaid.

-De poel is in de zomer vrijwel droog komen te staan. Vanwege het uitdiepen van de poel in 2022 bleef er gelukkig nog een laagje water in staan. Door de vele regen in de laatste maanden van het jaar raakte de poel tot aan de rand vol.

-7 oktober. Het terrein is gemaaid door de zeisbrigade van Landschapsbeheer Groningen. Met behulp van vrijwilligers is het gemaaide bij elkaar geharkt en op bulten gezet bij de weg. De gemeente heeft het afgevoerd. Het was een gezellige dag.

-In augustus is her en der oudere aanplant van struiken ontdaan van braamgroei. Ook het westpad aan de rand moest een keer vrijgesteld worden van ingroei van braam.

Overzicht terrein, november 2023

Enkele natuurwaarnemingen

-Ratelaar heeft in mei/juni goed gebloeid en blijft zich uitbreiden. Ook bloeiden er veel boterbloemen.

-Er zijn in de zomer veel koevinkjes waargenomen en in mindere mate hooibeestjes.

-Eind mei/begin juni werden heel veel rozenkevers waargenomen in het kruidenrijke grasland.

Excursie

Op 1 april bracht een groep volwassenen van een schoolnatuurgidsencursus een bezoek aan het Bijenbos. Er moest een korte educatieopdracht worden gedaan.

Tekst en foto's: Leo Stockmann

Jaarverslag 2023 Plantenwerkgroep

Hierbij een bloemlezing van de excursies van de Plantenwerkgroep.

25 mei. Poelen GAE (locaties natuurcompensatie verlengd vliegveld).

8 juni. Bongeveen, bij Bunne. Een gebiedje waar altijd wat leuke planten te zien zijn. Er is een gedeelte met een pingoruïne en een deel waar nieuw aangelegde natuur is. Het geheel wordt beheerd m.b.v. Schotse Hooglanders. Een gedeelte van de pingoruïne is behoorlijk vochtig en ons bezoek concentreerde zich daarop. Vandaar vonden zoals kleine zonnedauw, slangenwortel, waterpostelein en veenpluis. Waar de slangenwortel vandaan komt is niet helemaal duidelijk, misschien is hij aangeplant. In het gebied is goed te zien dat het beheer met grote grazers niet altijd voordelig is voor de flora, ze vertrappen de zode nogal.

15 juni. Vosbergen. Hier een perceel weiland bekeken. Helaas door een oriëntatiefout het verkeerde perceel uitgekozen. Toch was dit een stuk met een gevarieerde begroeiing en zeker niet een

raaigraswoestijn. We vonden ca. 12 soorten gras en 4 soorten zegge. We kunnen dus spreken van een soortenrijk grasland. Als kers op de taart zagen we ook nog een jonge vos lopen.

29 juni. Friescheveen. Altijd een gebied waar je mooie soorten tegen kunt komen.

De mix van natte en droge natuur is hier debet aan. Al met al 70 verschillende soorten planten gezien.

Sint-janskruid

Koninginnekruid

13 juli. Vliegveld Eelde. Met speciale toestemming en begeleiding van een veiligheidspersoon hebben we binnen de hekken 3 percelen bekeken. Er was nogal verschil in vegetatie van de percelen en ook het aantal soorten verschilde nogal.

De begroeiing was kenmerkend voor die van een schrale zandgrond. Veel rood-zwenkgras en gestreepte witbol. Daarnaast o.a. sint-janskruid, vroege haver en zilverhaver. Leuk was dat we ook een jonge veldleeuwerik aantroffen.

Jonge veldleuwerik op vliegveld

foto's: Leo Stockmann

10 augustus. Eelderwolde, eco-verbindingzone (inmiddels particulier). Groot deel sterk beïnvloed door begrazing door koeien, deels ook veel ruigte met o.a. koninginnekruid.

17 augustus. Oude kerkhof (begraafplaats) Eelde. Een artikeltje hierover is verschenen in Groen najaar 2023.

31 augustus. Holveen, bij Bunne. Ontstaan door turfwinning vanuit Bunne, Vries en Eelde. Dit gebied was totaal overgroeid met wilgen, elzen etc. De werkgroep Veentjes van IVN Vries heeft hier veel werk verricht om het open te houden.

Het gebied is nu van Natuurmonumenten, die ook het beheer voert. Wat betreft de ligging is het niet erg gunstig. Het ligt als een laagte tussen de percelen aardappels, mais etc. op de Bunneres.

Dus inspoeling is hier een probleem evenals de waterstand. Vanaf de verharde weg Paasveen kun je een rondwandeling maken. Je start dan door een nieuwe houtwal, de oude is door iemand vernield. Optreden van buurtgenoten en aangifte bij de politie heeft er voor gezorgd dat hij opnieuw aangelegd moest worden. Boeren en houtwallen is vaak een slechte combinatie. Al met al hebben we veel gezien en geleerd. Dit waren de belevenissen van de Plantenwerkgroep over het jaar 2023. Van de excursies zijn verslagen gemaakt door de coördinator.

Ferry Wilkens

Sneeuwklokjes in de motregen 15 februari 2024 foto: Leo Stockmann

STER ACCOUNTANTS
SCHEIDINGSADVIES

Jorn Pelleboerplein 1, 9765 BR Postarwolde
Tjalk 14, 9606 RD Kropwolde
Tel. 050 3090233

www.steraccountants.nl
info@steraccountants.nl
www.sterscheidingsadvies.nl
info@sterscheidingsadvies.nl

UW FINANCIËLE HUISARTS

Jaarverslag 2023 Werkgroep BROM (Bomen, Ruimtelijke Ordening en Milieu)

De werkgroep BROM heeft zich dit jaar beziggehouden met het natuurgebied De Leegte in Eelderwolde, de Concept-Omgevingsvisie van de gemeente Tynaarlo, de reconstructie van de Hoofdweg in Eelde en Groningen Airport Eelde. De werkgroep BROM bestond dit jaar uit vijf leden.

Sommige onderwerpen lijken een never-ending story te worden. Zoals de illegale activiteiten in het natuurgebied De Leegte (grenzend aan het Paterswoldsemeer in Eelderwolde) die vanaf begin februari 2021 plaatsvonden (bomen kappen, grond ophogen, bouw van kleine recreatiewoning etc.). Na een handhavingsverzoek van IVN en verdere procedure heeft de gemeente verzocht alles op te ruimen. Dat weigert de eigenaar. Hij haalt – via zijn advocaat – alles uit de kast om ter plekke een recreatiewoning te kunnen realiseren. De gemeente en de gemeenteraad zijn nu aan zet. Begin februari 2024 heeft de eigenaar ingesproken tijdens een raadsvergadering. Hopelijk blijft de raad geen medewerking verlenen.

Na een meerjarig en zorgvuldig proces is de Omgevingsvisie Tynaarlo door de gemeenteraad vastgesteld. IVN heeft gebruikgemaakt van de geboden momenten voor inspraak en het indienen van zienswijzen. Dat betrof onder andere de transitie van intensieve landbouw in het beekdal van Runslot/Oosterloop naar natuur inclusieve landbouw; de negatieve gevolgen voor landschap, natuur en milieu door ontwikkeling van bedrijventerrein Bravo op het luchthaventerrein; de ongewenste bebouwing van de westrand van Spierveen en aan De Drift. Ook andere instanties en bewoners hadden hierover zienswijzen ingediend. Via aangenomen amendementen tijdens de behandeling in de gemeenteraad is besloten dat bebouwing van de westrand van Spierveen niet in de Omgevingsvisie wordt opgenomen. De Raad wil eerst een visie opstellen over de omgeving van het Bravoterrein. Er is een onderzoek gaande over de toekomst van het beekdal Eelderdiep waar Oosterloop/Runslot deel van uitmaken. Dit jaar komt er hopelijk meer duidelijkheid.

Al eerder is de renovatie van de Hoofdweg genoemd. De vijf eiken blijven staan, een eik moest gekapt worden. De werkgroep BROM vond dat de situering van de bushalte Hoofdweg/Henri Dunantweg/Tonckensweg problematisch was. Door de aanleg van een abri en een fietsenstalling zouden monumentale bomen, het groen en het aanzien van dit mooie groene deel van de Hoofdweg ernstig aangetast worden

In een zienswijze over het verkeersbesluit is naar voren gebracht om af te zien van een bushalte op deze gevoelige plek.

Daar is de gemeente niet in meegegaan. Op ons verzoek is met de projectleider en groenbeleidsambtenaar van de gemeente begin oktober ter plekke bekeken hoe de situering van de fietsenstalling en de abri op een andere manier mogelijk zou zijn. Dat heeft een verbeterd voorstel opgeleverd, waarbij de abri opgeschoven is en de fietsenstalling langs de Burg. Tonckensweg wordt geplaatst. De werkgroep blijft van mening dat er nog betere oplossingen voorhanden zijn. Ook hebben we onze zorgen naar voren gebracht over het tijdstip van de wegwerkzaamheden. Juist midden in de (mogelijk warme en droge) zomer zal dit gedeelte van de Hoofdweg met vele oude monumentale bomen aan de beurt zijn.

Volgens deskundigen (ook die van de Bomenstichting) zou het risico niet zo groot zijn; vanuit de gemeente is toegezegd dat er zo nodig maatregelen getroffen worden.

Particuliere beuk,
Hoofdweg 134b, hoopt te overleven

Het jaarlijkse overleg en de inspectieronde over het luchthaventerrein vond ook dit jaar weer plaats met GAE, gemeente en IVN aangaande de natuurcompensatie baanverlenging. Bij een paar poelen en in de ecozone van het luchthaventerrein zijn planteninventarisaties gedaan die hebben geleid tot een aantal beheersmaatregelen door GAE.

Een ander aandachtspunt met betrekking tot GAE is het aanstaande luchthavenbesluit. GAE wil meer passagiers, meer vliegbewegingen, het Bravoterrein ontwikkelen en de openingstijden verruimen. In de Commissie Regionaal Overleg luchthaven Eelde (CRO Eelde) heeft Tineke van den Berg vanuit de natuur- en milieubelangen (IVN) en als omwonende - steeds naar voren gebracht dat die ontwikkelingen leiden tot meer geluidsoverlast, meer stikstof- en fijnstof uitstoot, meer CO₂ én een verstoorde nachtrust. Dat is in strijd met hetgeen er in de Luchtvaartnota 2020-2050 staat: verminderen negatieve gezondheidseffecten, minder geluidsoverlast, minder uitstoot van fijnstof, verhogen kwaliteit leefomgeving, minder nachtvluchten tussen

23:00 en 7:00 uur. Door het willen verruimen van de openingstijden negeert GAE het principe van voldoende ongestoorde nachtrust. Volgens het onderzoek van Kantar (2023) zou er voldoende draagvlak zijn voor vluchten vanaf 6:00 uur tot 24:00 uur. Het is gebleken dat in dit onderzoek de inwoners van Eelde, Yde de Punt en Glimmen niet als omwonenden zijn beoordeeld maar zijn ondergebracht bij de wijde omgeving van Groningen, Friesland, Drenthe en Noord-Overijssel. Dat is onterecht omdat de overlast het sterkst ervaren wordt in de directe omgeving. De commissie MER buigt zich op dit moment over de m.e.r. beoordelingsnotitie die GAE eind december 2023 heeft verzonden aan het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. We blijven een en ander kritisch volgen.

Tineke van den Berg

Omgevingsvisie

Voor toekomstig (ruimtelijk) beleid stelt de gemeente een omgevingsvisie op met daarin uitgangspunten over thema's als samenleven, wonen, mobiliteit, economie, landschap en duurzaamheid.

De gemeenteraad heeft op 14 november 2023 een positief besluit genomen over de omgevingsvisie.

Brood- en banketbakkerij Dunnewind

*"De warme bakker:
voor wie van lekker brood houdt"*

Hoofdweg 142 - Paterswolde - telefoon 050-3091472
www.bakkerijdunnewind.nl

Omgevingswet

Vanaf 1 januari 2024 geldt de Omgevingswet. Dit is een nieuwe wet, die veel regelt voor de omgeving waarin u woont, werkt en leeft. De omgevingswet voegt 26 bestaande wetten samen in één nieuwe wet. De wet geldt voor alle inwoners, organisaties en bedrijven.

Gehakkelde aurelia op blauwe knoop
Foto's: Karin Bokma

Kleine vuurvliinder op kogeldistel

IVN jeugd actief in het Bijenbos

Al meerdere keren is de wat oudere jeugd actief geweest met wat licht beheer op het Bijenbos. Zo ook op 11 november 2023, een week later dan de landelijke natuurwerkdag. De regen hield zeven jeugdigen niet tegen met frisse zin een paar uurtjes aan het werk te gaan. Snoeiwerk aan wilgen, het inperken van Japanse duizendknoop en het aanvullen met stammetjes van het insectenhotel waren leuke klussen. Een lekker drankje en een plak koek halverwege en na afloop even samen op de foto, met jeugdleidster Liesbeth AB.

Piet Feenstra gestopt bij de jeugd

Vele jaren is Piet betrokken geweest bij de jeugd, met als specialiteit het samen met de jeugd controleren van nestkastjes op Vennebroek en Friescheveen. Door het bekijken van nestjes met eieren/jongen (meest van een mees) in het voorjaar en het schoonmaken van de kastjes in het najaar raakt de jeugd betrokken bij het vogelleven. Een belangrijke zaak. Er moest uiteraard wel voorzichtig gedaan worden bij het beklimmen van de ladder.

Begeleiders van de jeugdwerkgroepen hadden Piet (en zijn vrouw Ineke) op 3 november 2023 ontboden om naar de Herberg van Hilbrantsz te komen. In de serre werden enkele praatjes tot Piet gericht en kreeg hij een paar cadeautjes. Een drankje, een snackje en allerlei

aardige verhaaltjes onderling maakten van het afscheid een leuke en gezellige gebeurtenis. Bedankt Piet!

Leo Stockmann

Gezelligheid bij het afscheid van Piet (links achter) foto: Leo Stockmann

Snertwandeling Zeijen 28 december 2023

Deze activiteit trekt elk jaar veel belangstelling. Voor de wandeling (ca. 6 km) werd dit jaar het landschap ten noordwesten van het dorpje Zeijen gekozen, leidend door de Zeijerstrubben en de Noorderesch met zandpaden, bos, houtsingels, vennen en akkerland. De ruim 20 deelnemers vermaakten zich goed onderweg. Het was zacht weer, een graad of 10. In de Zeijerstrubben zagen we veel hulst, brede stekelvaren en adelaarsvaren. Meer bijzonder waren het stippelschildmos, de oranje aderzwam, de gele trilzwam en de klontjestrilzwam, alle vastgesteld met de app Obsidentify die enkelen van ons op de smartphone hadden staan. De zandpaden buiten het bos waren vol met watergevulde dieptes als gevolg van de vele regen die in de dagen voor de wandeling was gevallen.

Even na twaalf uur liepen we Café Hingstman in het centrum van Zeijen binnen voor een gezellig samenzijn. Glühwein en de snert smaakten ons prima.

Tekst en foto's: Leo Stockmann

Help een hoornaar-koningin!

De hoornaar heeft niet bij iedereen een goede reputatie, want hij kan agressief zijn en vervelend steken. Zijn angel is langer en breder dan die van de gewone wesp, waarmee de hoornaar gemakkelijk een bloedvat aanboort en het gif daar deponert. Toch vallen hoornaars niet zomaar aan en

bovendien zijn ze uiterst nuttig omdat ze insecten wegvangen die wij als mens vervelend vinden, zoals muggen en vliegen. Ook ruimen ze dode insecten op. De enige hoornaar, die de winter overleeft is de koningin, die bevrucht is en een nieuwe generatie hoornaars gaat produceren. Het nieuwe nest zal niet ver van de overwinteringsplaats zijn. Dus wat te doen als je een hoornaar-koningin in de tuin aantreft? De kleinzoon die kwam logeren had nog geen aardperen geproefd, dus toen ik de aardperen in de achtertuin opspitte kwam de koningin uit de aarde tevoorschijn. Er zat niet veel beweging in haar... Toen ik voldoende aardperen had geoogst, heb ik haar maar weer ondergedekt met aarde. Uit respect voor de natuur, zeg maar. En onze kleinzoon vond de aardperen gelukkig lekker!

Tekst en foto: Jannie Rozema

Gezellige winterbeleving voor jong en oud, 10 december 2023

IVN Eelde-Paterswolde, de Kraus-Groeneveld Stichting (KGS Vosbergen) en Museum Vosbergen hebben elk € 500,- uit een subsidiepot gekregen in het kader van 25 jaar gemeente Tynaarlo

(2023). Een deel van het geld is besteed aan de organisatie van een winterbeleving op Vosbergen bij de witte villa en een deel gaat besteed worden aan de organisatie van de officiële opening van het nieuwe natuurhuis (zie artikeltje elders in Groen).

De gebeurtenis op 10 december was een succes. Een buiten-optreden van het Dickenskoor (ook aanwezig voor een concert in de villa), kerstmuziek van een koperensemble en een muziek van een draaiorgeltje gaven een mooie sfeer. De vuurkorven en het kerstgroen droegen daar eveneens aan bij. In grote tenten konden IVN en KGS zich profileren en IVN had voor de jeugd allerlei activiteiten bedacht, onder andere broodjes bakken en kerststukjes maken. Er kon ook meegedaan worden aan wandelingen waarbij natuur, historie en archeologie aan bod kwamen. Museum Vosbergen zorgde voor glühwein, chocomel en smaakvolle snert. Zeker ruim 100 personen hebben een kijkje genomen en veel kinderen vermaakten zich met de activiteiten. Het evenement kreeg in De Dorpsklanken goede aandacht door artikelen van Nynke Doevelaar (22 nov. en 13 dec. 2023).

Vanwege het succes wordt er al aan gedacht in december dit jaar een dergelijke activiteit weer te organiseren.

Leo Stockmann

Het koperensemble

foto: Leo Stockmann

Broeihopen ringslangen

Najaar 2023 hebben we rond Eelde-Paterswolde een twintigtal broeihopen voor ringslangen aangelegd. Het merendeel onder de vlag van Landschaps-beheer Groningen (omdat dit toevallig zo ontstaan is). Er waren zes nieuwe locaties; op de andere plekken zijn de hopen vernieuwd met vers goed-verteerbaar materiaal. Tijdens het composteren komt warmte vrij die de dieren kunnen benutten, onder andere om hun eieren te ontwikkelen. We gebruiken ter plekke aanwezige materialen.

De slangen worden regelmatig gezien vanaf de rand van de dorpskom van Eelde tot aan het vliegveld. Helaas zijn er nogal wat mensen bang voor slangen, wat bij ringslangen helemaal niet nodig is. De aanwezigheid van Russische rattenslangen maakt het er niet beter op doordat die vaak groter zijn (en hun naam helpt ook al niet ...). De ringslang kwam vroeger voor in heel veel, vochtige gebieden

Ringslang jong foto: Frans Duijm

maar is verdwenen onder andere door intensiever gebruik van graslanden. Omdat de ringslangen bij Eelde een klein aantal voorouders hebben, ligt inteelt op de loer. Daarom zou het goed zijn als deze populatie in contact komt met die bij Norg of die in het noorden van de Onlanden. Om de uitwisseling te bevorderen, leggen we broeihopen aan in die richtingen. Er is nog plaats voor meer broeihopen, en voor meer vrijwilligers om ze aan te leggen. Nadere informatie staat in Groen nummer 75 van najaar 2020.

Frans Duijm

Nieuw natuurhuis in de Vosbergen (januari 2024)

In het bos bij de witte villa Vosbergen is een nieuw natuurhuis gerealiseerd. Deze zomer wordt dat officieel geopend. Het natuurhuis kan worden gebruikt als onderkomen voor studentonderzoekers van de RUG, de vrijwillige bosbeheerders van Vosbergen (Kraus-Groeneveld Stichting), de Imkervereniging Haren-Paterswolde en ook door ons IVN. Het natuurhuis kan door IVN worden gebruikt als startlocatie voor excursies, het houden van kleinschalige bijeenkomsten, maar zal vooral benut gaan worden door onze jeugdgroepen. Inspirator voor het nieuwe natuurhuis is de rentmeester van Vosbergen, Harm Katoele. Hij begeleidde de inspraak door alle partijen en ook de bouw. De naaste omgeving zal in mooi parkachtig groen worden gezet.

Het ietwat vervallen oude natuurhuis, waar onze jeugd ook gebruik van maakte, voldoet al lang niet meer aan de eisen van deze tijd en wordt afgebroken.

Tekst en foto: Leo Stockmann

SILSS&DASILVA

SPETTERENDE DAMESMODE

Sandwich | Deco | Bangor | Espresso | Tramontana | Supertrain | 30 Feet | Nick-Jeans | Zizo Jeans | Mans | Wings of Wonders | Anna Parker | Malin | Studio Amelies | Pals | X-change | Fab | Pastry | S...

FLORAHOF EELDE

uw tuincentrum

Burg. Legroweg 34 Eelde

tel: 050 309 4756

www.tuincentrumflorahof.nl

fair met flair

wereldwinkel

Hoofdweg 157a

9765 CB Paterswolde

Tel: 06-29325278

www.wereldwinkelpaterswolde.com

GEZOCHT!

Sinds april van dit jaar heb ik het beheer van de IVN Facebook pagina overgenomen van Aafke Pot. Ik plaats daar leuke, grappige en informatieve berichten op en ook actuele berichten van wat het IVN Eelde-Paterswolde doet. Maar... dat kan ik niet alleen! Graag zou ik input willen krijgen van ieder die leuke dingen weet om op Facebook te plaatsen. Ben je bij een activiteit van het IVN EP, op dat moment óf geweest, heb je een leuke foto van een werkgroep of excursie-activiteit? Of gewoon een eigen leuke foto van de natuur, uit de omgeving of je eigen tuin? Je kunt me die appen zodat ik er een bericht over kan maken op Facebook. Uiteraard met vermelding van de fotograaf! Zo kunnen andere leden zien wat voor leuke dingen we doen en leren van leerzame weetjes. Ook niet-leden kunnen dit zien en hopelijk kunnen we ze zo overhalen lid te worden.

En... ook leuk als je zelf deze pagina gaat volgen natuurlijk!
<https://www.facebook.com/ivneeldepaterswolde>

Saskia van Rouveroy (06-15 695 056)

Uitleg IVN-Natuurwoordenzoeker

De bedoeling is dat je de woorden uit de lijst zoekt in het letterdiagram en deze vervolgens wegstreept. Alle woorden uit de lijst hebben betrekking op natuur of het IVN en zitten kriskras in het diagram verborgen. De letters mogen meer dan één keer gebruikt worden. Dit kan betekenen dat de woorden van links naar rechts staan, van rechts naar links, van boven naar beneden, van beneden naar boven of diagonaal. Normaal gesproken vormen de overgebleven letters een woord, maar dat is bij deze puzzel niet zo. Veel puzzelplezier!

Saskia van Rouveroy

Natuurwoordenzoeker

U	U	V	B	H	V	L	I	N	D	E	R	K	A	M	P	J	E
B	C	F	T	L	J	P	W	J	L	E	Z	I	N	G	W	D	K
U	H	H	B	N	C	F	U	D	K	N	V	I	I	J	L	H	N
L	G	N	I	L	L	E	T	L	E	G	O	V	N	I	U	T	A
C	N	D	E	J	S	O	B	N	E	J	I	B	P	L	E	O	C
R	A	G	F	E	I	S	R	U	C	X	E	E	P	S	E	W	H
U	T	V	S	Y	H	B	F	Y	I	T	O	R	E	V	E	B	T
U	U	J	W	N	G	R	O	E	N	R	M	L	F	Q	P	X	V
T	U	N	H	A	G	X	I	T	G	F	E	E	P	U	I	W	L
A	R	A	O	T	K	W	L	K	H	D	E	D	B	Y	M	H	I
N	E	T	P	U	M	S	R	H	E	Y	L	Q	N	J	U	I	N
D	D	U	O	U	Q	E	W	N	G	H	U	E	U	I	I	P	D
G	U	U	W	R	W	D	R	K	E	I	L	S	S	M	W	J	E
U	C	R	V	H	Z	G	V	W	Z	S	J	M	K	B	D	V	R
E	A	G	N	U	M	U	E	I	B	Y	U	Z	Y	M	X	V	S
J	T	I	B	I	F	E	X	Q	K	S	S	K	E	I	J	I	Q
J	I	D	S	S	U	J	K	M	N	E	G	R	E	B	S	O	V
M	E	S	G	I	E	R	Z	W	A	L	U	W	E	N	W	L	I

- BEVER
- GIERZWALUWEN
- IVN
- LEDEN
- NACHTVLINDERS
- NATUURHUIS
- VLINDERKAMPJE
- WESP
- BIJENBOSJE
- GROEN
- JEUGD
- LEO
- NATUUREDUCATIE
- PUBQUIZ
- VOSBERGEN
- EXCURSIE
- HUISMUS
- JEUGDNATUURCLUB
- LEZING
- NATUURGIDS
- TUINVOGELTELLING
- WERKGROEP

De Til.

**ING VENNESTICHTBROEK
DE TIL**

www.vennebroekdetil.org

**BESCHIKBAAR VOOR MANTELZORGERS EN ONTHAASTERS:
HUISJE DE TIL OP LANDGOED VENNEBROEK, Paterswolde**

Plek voor onthaasting, verdieping en herstel

Aan het water van het Friesche Veen in Paterswolde staat een klein houten huisje, genaamd De Til. De Til werd honderd jaar geleden gebouwd door mevr. Camphuis, eigenaresse van het landgoed, die zeer veel voor de samenleving heeft betekend. Ze bouwde het om de zusters Diaconessen van het ziekenhuis in Groningen een dagje te laten ontspannen. Stichting Vennebroek de Til, opgericht door dorpsgenoten in 2022, heeft het huisje gerenoveerd, om het geschikt te maken voor ontspanning voor mantelzorgers. Waarom mantelzorgers? Wij hebben als stichting gezocht naar een gebruik vandaag de dag dat in lijn ligt met de doelstelling van 100 jaar geleden. In de regio Groningen-Assen bestaan weinig mogelijkheden om de vaak zelf ook wat oudere mantelzorgers eens te ontlasten van hun 24-urige taak.

In de Til kunt u heerlijk verblijven en van de stilte, het water en de vogels genieten, een boek lezen of een dutje doen. U zit geheel op uw eigen stukje grond, anderen mogen hier niet komen. Er is een bedstee om te rusten toegevoegd, de wc is inpandig gemaakt, er staan comfortabele stoelen en er is de mogelijkheid om koffie en thee te zetten en bv. soep (zelf mee te nemen) op te warmen op een elektrisch pitje. Kleuronderzoek heeft de aparte kleuren van 100 jaar geleden weer zichtbaar gemaakt. Het blijft echter een sober huisje, met een straalkachel (dus elektriciteit), maar geen stromend water. Het water is beschikbaar in flessen en jerrycans.

Het Diaconessenhuis heet nu Martiniziekenhuis, en is nog altijd betrokken bij de Til. Het huisje is te reserveren door te bellen met Marja Kevelam van het Martiniziekenhuis: m.kevelam@mzh.nl, of bel haar op 050-5246290. Zij zal u enkele vragen stellen, de huisregels vertellen, de code van het sleutelkastje en natuurlijk een datum met u prikken.

Het huisje is voor niet-mantelzorgers ook te huur voor € 75,00 per dag, van zonsopgang tot zonsondergang. Voor boekenclubs, natuurfotografie, (wandel)coaches of gewoon voor een dagje rust. Ook dan mailt of belt u met Marja Kevelam: 050-5246290.

Stichting Vennebroek de Til hoopt dat u een ontspannen en rustgevend verblijf in de Til zult hebben!

Dit artikel met de foto's is aangeleverd door mevrouw Marinka Steenhuis en is ook verschenen in de Nieuwsbrief Humanitas

VOS VISION OPTIEK

**Het adres voor de mooiste brillen
en de beste oogzorg**

Specialist in oogmetingen,
optometrische oogonderzoeken,
contactlensaanpassingen en
CBR oogkeuringen (oogarts)

Ons team bestaat uit:
2 optometristen (HBO) - 1 oogarts (CBR-keuringen)
1 opticien-correctiespecialist - 2 assistent-opticiens

Huizing Totaal Advies

makelaardij · verzekeringen · hypotheek

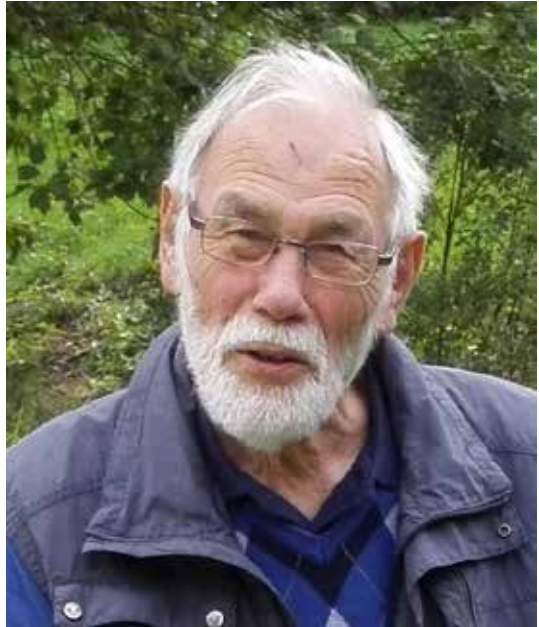

Jan Pelleboerplein 17
Eelde-Paterswolde
Telefoon 050-3096818
info@huizingtotaaladvies.nl
www.huizingtotaaladvies.nl

In memoriam Jille Eilander

Op 2 november 2023 is Jille Eilander overleden, bijna 94 jaar oud. Jille was in ons dorp nauw betrokken bij zaken op landschappelijk, historisch en natuur (ontwikkelings-) gebied. Dat hij verbonden was met De Stichting Ol Eel en met IVN afd. Eelde-Paterswolde was voor hem dan ook vanzelfsprekend. Jaren zat hij in het bestuur van de plaatselijke IVN-afdeling. Jille werkte mee

aan meerdere publicaties en probeerde de financiering rond te krijgen voor het drukken ervan. Hij zag er niet tegenop om naar de directeur van de plaatselijke Rabobank te stappen om een geldelijke bijdrage te vragen voor het uitgeven van boekjes. Met zijn overtuigende manier van praten lukte dat. In 1993 verscheen het boekje *Wandelroute Eelderdiep*, een gezamenlijke uitgave van IVN Eelde-Paterswolde, Stichting Ol Eel en VVV Eelde-Paterswolde. In 2020 verscheen het boek *Natuur en landschappen rond Eelde-Paterswolde*. Het boek is een gezamenlijke uitgave van Historische Vereniging Ol Eel en IVN afdeling Eelde-Paterswolde. Jille is een tijdlang waarnemend voorzitter van de werkgroep Natuurlijke Historie geweest, daarnaast was hij ook secretaris.

Nog enkele van zijn vele activiteiten die genoemd moeten worden: beheerder van de IVN wandelroute door Vosbergen (boekje met wandelroute uitgegeven in 1996), schrijver van het boekje *Geschiedenis van het IVN Eelde-Paterswolde (1947-2007)*, initiatiefnemer van het ontstaan van het Vlinderkampje De Duinen

(2007) en jarenlang actief voor de Jeugd Natuurclub.

Bij de crematie hield Leo namens ons IVN een korte toespraak.

We gedenken met respect zijn grote betekenis en persoonlijkheid.

Leo Stockmann Anne van der Zijpp

<p>HET EKO HUIS</p> <p>BIOLOGISCH WINKELEN</p>	<p>DIERENSPECIAALZAAK ROLFES Hoofdweg 176, Paterswolde</p>
<p>Hoofdweg 77b*, Eelde *aan parkeerplaats Kerkhoflaan</p>	<p>Hengelsport-Voeders-Zaden en Dierbenodigheden www.rolfesdierenspecialzaak.nl</p>

 MULDER ® **EELDE**

INSTALLATIETECHNIEK

Loodgieterswerken Dak & Zinkwerk Electriciteitswerken	Verwarming & Onderhoud Sanitaire Installaties Duurzame Energie
Hoofdweg 92	(050) 309 13 21

Andere drukkerij voor Groen

Jarenlang hebben we, tot onze tevredenheid, Groen laten drukken bij Print Studio Zeven in Tynaarlo, sinds kort gevestigd in Zeegse. Toch hebben we als bestuur gemeend over te gaan naar drukkerij G. van Ark in Haren. Lagere drukkosten spelen daarbij een rol.

GNA
PRINT · DRUK · SIGN
G. VAN ARK | HAREN

**wij staan
voor u klaar**

Kerkstraat 32, Haren | 050-5347447 | info@drukkerijvanark.nl

KOM KIJKERS KIJKEN

Foto Sipkes
De Verrekijker-
specialist

Swarovski
Leica
Zeiss
Bynolyt
Vortex

Verrekijkerwinkel.nl

SIPKES [●]

Poelestraat 19
050-312 86 84
Groningen

Natuurlijk zondag geopend vanaf 9 uur

---

maandag t/m zaterdag:	8.00 - 21.00 uur
zondag:	9.00 - 18.00 uur

Winkelcentrum Paterswolde

Hoofdweg 202, 9765 CK Paterswolde | www.ahpaterswolde.nl | facebook.com/ahpaterswolde

Gall & Gall
SINDS 1884

Etos

Onze werkgroepen bestaan uit de volgende medewerkers:

Vogels:	P. Feenstra, M. Hols, B. van Manen, J. Meeder, J. Nienhuis, J. Poel, A. J. Pot, H. Kamps, L. Stockmann, W. Zandt, A. v/d Zijpp, N. Smeenge, E. de Boer, R. Rijskamp, G. Brink, F. van der Noord, Th. Bouwman, R. Dantuma, A.de Graaff, <i>Afdeling Vries:</i> H. Eggenhuizen, J. Fekkes, R. Maring, I. Lodewijks, K. Bouwer, M. van Nieff, B. Visch, A. H. v.d. Meulen, S. Sikkes.
Planten:	T. v.d. Berg, C.de Graaf, F. Wilkens, M. J. Tepe, J. Schlaman, L. Stockmann, L. van Brakel.
Publiciteit:	L. Stockmann, A. Pot.
Brom:	A. AB, T. v/d Berg, S. Jansma, J. Rozema, <i>Afdeling Vries:</i> P. Kwast
Jeugd:	M.de Boer, N. Smeenge, S. Jansma, J. van den Bosch, A. Pot, L.AB, K. Bokma, K. Reinders, J. Madern.
Vlinderkampje:	T. v/d Berg, F. Nijdam, B. v/d Velde, P. Druijven A. v/d Zijpp, F. Wilkens, E. de Boer, J. Polling, J. Grootveld, R. Duurkens
Bijenbosje:	L. Stockmann, J. Schlaman, S. van Rouveroy, Bart Kruit (IHP)
Beheer IVN wandel- route Vosbergen:	J. Polling
Vormgeving Groen:	Gerbrig Rietema: rietema@planet.nl
Redactie Groen:	Leo Stockmann: glstockmann@hotmail.com
Distributie Groen:	Lideke Jorritsma.
Advertenties:	functie vacant.
Site:	http://www.ivn.nl/eeldepaterswolde
Websitebeheer:	Henk von Eije, Aafke Pot.

Eelde-Paterswolde